

– **Yeni menecmentdən daha çox, teatra maraq göstərənlər qaldı...**

– Bəli, haqlısınız. Çox adam "marketologiya", "menecment" sözlərini eşidəndə əla bilir ki, darhal böyük pullar qazanmağa başlayacaq. Amma pulu menecmentin hər sahəsində çalışmaqla qazanmaq mümkündür. Teatra gəldikdə isə təkcə menecment bacarmaq əzdir, qarək teatri də sevəsan.

– **Əla bu səbəbdən də bütün layihələrdə sona ən çox sevənlər, daha sadiq olanlar qalır...**

– Bizdə də belə oldu. İkihaftəlik treninqlərdə gənclərə həm yaradıcılıq məsələləri, həm teatrin inzibati strukturu, maliyyə bazası barədə, həm də ünsiyyət qurmaq bacarığını, inkişafına dair dərslər keçdik. İqtisad Universitetinin müəllimləri menecmentə dair məruzələrlə çıxış etdilər. İki həftədən sonra isə kursu bitirən 6 nəfərə Gənclər Teatrları Beynəlxalq Assosiasiyasının Milli Mərkəzinin (AS-SITEJ), Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının və Azərbaycan Teatr Treninq Mərkəzinin sertifikatları verildi.

– **Artıq həmin vaxtdan çox aydan çox keçib. Zənnimcə, ilk nəticələri bölüşmək olar...**

– Həmin altı gəncdən dördü dekabr ayı üçün çox yaxşı nəticə göstərib. Onların aralarında bir gənc oğlan – Amin Nazarlı daha məhsuldar çalışıb. Dediyyəyə görə, əvvəllər başqa sahədə menecer kimi çalışıb, sadəcə, teatri çox sevdiyi üçün teatr menecmenti sahəsində özünü sınağa qərar verib. Bizim menecerlər fayzla işləyirlər, satılan biletin 20–25 faizi onlara çatır. Mən çox şadam ki, onlar bir ayda hətta min manatadək qazanc əldə ediblər.

– **Azərbaycan reallığında gənc bir insan üçün mədəniyyət sahəsində çalışmaqla heç də pis qazanc deyil...**

– Bəli, bizim bütün söyləyimiz də buna yönəlib. Həm teatri bir mədəniyyət ocağı kimi, həm də maddi cəhətdən yaşada bilək. Teatrdə çalışanlar da öz dolanışıklarını buradan çıxarmalıdır ki, işə daha çox can yandırsınlar, bütün istedad və bacarıqlarını nümayiş etdirləsinlər. Hər şey qarşılıqlıdır: qarək tamaşaçı teatra gəlsin ki, tamaşaçı teatra gəlsin, digər tərəfdən də qarək tamaşaçı teatra gəlsin ki, biz də onlar üçün tamaşa göstərək. Həftənin cəmi bir günü – bazar ertəsi istirahət günümüzdür. Əgər hansısa kollektivin

yalnız həmin gün teatra gəlmək imkanı varsa, – biz həmin gün də çıxış etməyə hazırıq.

Azərbaycan teatr aləmi üçün yeni sayılan teatr menecmenti sahəsindən söhbət açarkən, təbii ki, **Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Teatr Treninq Mərkəzinin rəhbəri Şaiq Səfərovun fikirləri önəmlidir:**

– Bir neçə il əvvəl "Britiş Konsul" ilə bütün teatrlarda çalışan inzibati işçilər üçün qısamüddətli treninq keçirmişdik, nəticəsi də pis olmamışdı. Amma ötən ilin oktyabr ayında Gənc Tamaşaçıları Teatrında teatr menecmentinə dair keçirilən ikihaftəlik treninq məhz teatrin öz təşəbbüsü idi.

Təxminən 5–6 il əvvəl Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi tərəfindən Bakıdakı teatrların aksəriyyətinə rəhbərlik yeni nəsil direktorlara tapşırıldı. Ona görə yox ki, əvvəlki direktorlar sənəştisiz idilər. Sadəcə, XXI əsrdə teatrları tamam fərqli, zamanın tələblərinə uyğun tərdə idarə etmək lazımdır. Nazirliyin düzgün kadr siyasəti və direktorların işə vicdanlı münasibəti sayəsində bu gün Bakı teatrlarında boş salon problemi aradan qaldırılıb. Azərbaycan teatrları artıq beynəlxalq səhnələrdə çıxış edir, mükafatlar qazanır. Bunlar çox yaxşıdır. Amma məlumdur ki, bizdə teatrlar dövlət dəstəsi ilə dolanır. Lakin teatr "mədəniyyət məhsulu" istehsalçısı kimi pul qazanmığı, özünü dolandırmığı öyrənməlidir. Bunun yolu isə teatr menecmentindən keçir.

– **Bu, ilk təşəbbüs kimi çox uğurlu bir iş oldu. Bəs digər teatrlar teatr menecmenti ilə bağlı nəsa reallaşdırmaq, yeni kadrları işə cəlb etmək barədə düşünürmü? Treninq keçirmək barədə sizə mürcətidir edirlərmi?**

– Əminəm ki, qarşıda teatr mövsümündə belə istəkləri eşidəcəyik. Gənc Tamaşaçıları Teatrında keçirilmiş adıçəkilən tədbir bu sahədə ilk qaranışıq idi. Etiraf edək ki, teatr bu gün kəskin rəqəbat şəraitində çalışır. Əyləncə yerləri, mədəni istirahət məkanları çoxdur. Teatr tamaşaçını qazanmaq, saxlamaq istəyirsə, mütləq teatr menecmentinin qaydalarını nəzərə almalıdır.

Mən həmişə teatr direktorlarına deyirəm ki, kabinetdə aylaşmayın. Siz teatr üçün prodüser olaraq çalışmalısınız. Teatr – cəmiyyətin bir üzvüdür. Siz mütləq xalqın, öz tamaşaçısının yanında olmalısınız.

O ki qaldı teatr menecmentinin təməl biliklərinə yiyələnmək istəyənlərə, sizə də əməlverici xəbərimiz var. Növbəti teatr mövsümündə, yeni bu payız Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrı növbəti treninq təşkil etmək niyyətindədir. Nəyisə bilməmək, Azərbaycanda bu sahəyə dair böyük tədqiqatların yoxluğu və mütəxəssislərin azlığı sizi çəkindirməsin. Bütün dünyada tarixi boyu belə olub: sənətin təməlini həvəskarlar qoyur, peşəkarlar yaşadır. Çünki peşə yaranmayınca onun peşəkarı da yetişmir.

Kabinetdə oturmayan adam

İşgüzarlıqdan söz düşmüşkən, yəna də Mübariz müəllimə mürcətidir edası oldum.

– Mübariz müəllimlə teatrin qayğıları, planları, müasir dövrdə teatri yaşatmaq və burada çalışan hər kəsi maddi baxımdan da təmin etməklə bağlı xeyli söhbətlaşdıq. Bunlar gələcək yazılının mövzudur deyə sözüümüzlə uzatmırıq. Amma son illər teatrin genişlənmə beynəlxalq əlaqələrinə toxunmuşuza borc bildik.

– **Mübariz müəllim, son illər Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının həm də beynəlxalq münasibətlərinin qurulması baxımından gördüyü işlər göz qabağındadır. Xüsusən də Kəlmik Milli Dram Teatrları ilə, el dilində dəsk, bərevli kimsiniz...**

– Elədir. B.Basanqov adına Kəlmik Milli Dram Teatrları ilə ilk dəfə 2011-ci ildə, Belarusun Brest şəhərində XVI Beynəlxalq Monotamaşaçılar Festivalında tanış olduq. 2013-cü ilin mart ayında kəlmik teatri Bakıya ilk dəfə qastrola gəldi. Həmin ilin oktyabr ayında isə bizim teatrimiz cavab görüşü olaraq Elistaya gətdi, orada üç tamaşa ilə çıxış etdi. 3 günlük qastrol səfərimizin Kəlmik Respublikası və yerli Teatr Xadimləri İttifaqının "K.Stanislavski –150" yubiley medalı, fəxri fərmanlarla geri döndü.

2014-cü ilin aprel ayında Elistaya qastrol səfərimizdə mən və baş rejissorumuz, Azərbaycanın Əməkdar incəsənət xadimi Bəhrəm Osmanov Kəlmik Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi fəxri adlarına layiq görüldük.

Bir ay sonra kəlmik dostlarımız Bakıya qastrola gələndə mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Ədalət Vəliyev onları qəbul etdi, teatrları baş direktoru Qalina Şurayevaya, teatrları bədii rəhbəri Boris Mangiyevə nazirliyin "Fəxri mədəniyyət işçisi" döş nişanını təqdim etdi. Qonaqlar da Azərbaycanın mədəniyyət və turizm nazirinə təşəkkür məktubunu, nazir Əbulfəs Qarayevə RF Teatr Xadimləri İttifaqının "Stanislavski medalı"nı təqdim etdilər.

– **Amma bildiyimə görə, hər iki teatrları yaradıcılıq ünsiyyəti təkcə qarşılıqlı qastrol səfərlərinin təşkilinə bitmədi...**

– Bəli, teatrlarımız arasında rejissor mübadiləsi mərhələsi başlandı. 2014-cü ilin oktyabrında baş rejissorumuz Bəhrəm Osmanov Əli Əmirlinin "Sevan qadın" pyesini B.Basanqov teatrlarında tamaşaçıya hazırladı. Bir il sonra isə cənab Boris Mangiyev bizim teatrdə gəlməli Azərbaycan dramaturqu Ə.Haqverdiyevin "Xortdanın cəhənnəm məktubları" povestini əsasında eyniadlı tamaşaçıya quruluş verdi. Bu teatr mövsümündə isə artıq onlar öz repertuarlarındakı "Sevan qadın" və A.S.Puşkinin əsəri əsasında hazırlanmış "Qızıl balıq" uşaq tamaşaçı ilə Bakıda yaradıcılıq hesabı verdilər.

Təbii ki, biz də kəlmik rejissorunun Azərbaycan dramaturqunun Bakı teatrlarında tamaşaçıya qoyduğu əsərlə Elista şəhərinə gətməliydik. Elə oktyabr ayının sonlarında "Xortdanın cəhənnəm məktubları" ilə yanaşı, Parvinin "Dacal keç" uşaq tamaşaçı ilə Kəlmik Respublikasına paytaxtında çıxış etdik. 3 gün davam edən qastrol səfərimiz zamanı kəlmik sənətsevərləri təkcə Azərbaycan aktyorlarının sənət məharətinə şahid olmadılar. Həm də N.N.Palmov adına Milli Mədəniyyət teatrlarının rəssamı Elşən Sərxanoğlunun fərdi sərəgisi nümayiş olundu.

Maraqlıdır ki, indiyədək Elistada heç bir Azərbaycan rəssamının əsərləri sərəgilənməmişdi. E.Sərxanoğlu sərəgildən sonra bir neçə əsərini həmin muzeyə bağışladı. Biz bu qastrol səfərimizdə həm də konsert proqramı ilə çıxış etdik. Aktyor-müğənni İlham Əsədov Azərbaycan xalq və bəstəkar mahnılarını, gənc aktyorlar Elnur Kərimov və Səbinə Məmmədova isə milli rəqlərimizi kəlmik tamaşaçıları üçün ifa etdilər.

– **Yəqin ki, yaradıcılıq münasibətlərinin davamıdır...**

– Bu ilin mayında Kəlmik Milli Dram Teatrının bədii rəhbəri, RF-in Əməkdar incəsənət xadimi və Azərbaycan Respublikası Fəxri mədəniyyət işçisi Boris Mangiyev Azərbaycana gələcək. Rejissor Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrında kəlmik dramaturqu Baatr Basanqovun "Təəccüb doğuran hadisə" musiqili komediyasının motivləri əsasında V.Şurayeva və Ə.Əmirlinin səhnələşdirdiyi "Qohumlar" əsərinə quruluş verəcəkdir. Artıq yeni mövsümdə isə Dövlət Gənc Tamaşaçıları Teatrının yaradıcı heyəti Kəlmik Respublikasına qastrol səfəri planlaşdırır. Biz həm də noyabr ayında Kəlmik Milli Dram Teatrının 80 illik yubiley mərasiminə dəvətliyik. ♦

Gülçəhan Mirməmməd